

Korbarjev Jurca.

(Zgodba iz Komende.)

I.

Sivi oblaki so se podili nad vasjo Komendo. Že je zrla iz vseh kotov jesen. Drevesa so stala gola; na tleh je ležalo zgrbljeno listje; pusto je bilo naokoli; nikjer gorkih livad — mrzel sever je bril čez polja, skozi vrtove.

Korbarjev Jurca si je pomaknil kučmo na oči in je zakašljaj. Star je bil Jurca, nagubana so bila njegova lica, in komaj so ga nosile trudne noge.

Zakašljaj je še enkrat, nato pa je stopil v svojo bajto kraj potoka. Nateknil si je na noge stare, obrabljene škornje in se oblekel v kožuh. Nato je pa stopil na prag in se ozrl v zrak.

»Dež bo,« je pomislil. »Ali kaj za to? — — V Ljubljano moram. Moram imeti nov klobuk.«

Stopil je na cesto; odšel je počasnih korakov skozi Komendo. Na koncu vasi se je pa spomnil, da je pozabil vzeti s sabo svoj dežnik; zato se je okrenil in jo je mahnil nazaj.

»Starost! Starost! In slab spomin z njo!« zavzdihnil je in se sključil.

Doma je snel s klina živopisan dežnik. Stisnil ga je pod pazduho in se vrnil.

Sredi vasi je treščil ob Peterlinovega Urha.

»Hop!«

Pogledal je široko in se prijel za čelo, kjer ga je zbolelo.

»Starost! Norost!«

Urh je postal.

»Kam pa, Jurca? — — Dež te bo zalotil.«

»Kam? . . . V Ljubljano, veš.«

»V Ljubljano? Pa ti, Jurca?«

»Po klobuk grem; tisti stari je že ves izglojen, kakor od podgan in miši. Zato sem dejal — saj veš — si pa kupim tudi jaz enkrat nekaj. V Ljubljani sem že bil, ne bom se izgubil, nisem taka štoklja kakor ti, Urh . . .«

Razglednica.

(Spomin s počitnic na deželi.)

»Že prav, Jurca! Človek mora biti enkrat nov, kaj?«

»Dà, dà. Hm, starost, starost!«

Jurca je malo kihnil in je pljunil v tla.

»Pa grem!«

»Glej, da te ne zmoči dež!« je vpil še za njim Urh. »Vse temno je že nad Komendo.«

Jurca je stisnil dežnik še bolj pod pazduho in je hitel naprej.

Ko je bil že daleč iz vasi, je obstal in se ozrl nazaj; v očeh se mu je zalesketala solza.

»Z Bogom, ti uboga vas Komenda! Šele ponoči se vrnem. Sedaj pa grem v svet, kakor v Ameriko — v belo Ljubljano gredó stare nogé.«

Okrenil se je in je šel naprej...

II.

Ko je stal Korbarjev Jurca na veliki cesarski cesti, je zažrmelo naenkrat nad njim. Tudi bliskati je jelo.

»Ti mrcina ti!« se je razjezil Jurca. »Menil sem, da me ne bo zalotil dež tako kmalu.«

Šel je naprej. Toda komaj je prestopil par korakov — že je začelo pršiti z neba; težke kaplje je občutil Jurca na rokah.

»Šment grdi! Saj že gre!«

Ustavil se je nagloma in razprostrl z veliko težavo pisanobarvani dežnik.

»Takó. Sedaj pa le! Naj le gre, da sem le jaz enkrat pod streho.«

Koracal je naprej. Kaplje so bile ob streho strašnega dežnika — težki udarci so padali in gínili.

Zažrmelo je v oblakih. Rdeč trak se je posvetil na nebu. Jurca se je prekrižal.

»Da bi le ne bilo toče!«

Začelo je liti kakor iz škafa. In že je postajal dežnik vedno bolj težak — tiščalo ga je k tlom kakor težkó naložen voz.

Prah na cesti se je izpremenil v blato. Blatne luže so se lesketale naokrog, naj je pogledal človek kamorkoli.

»Če bi prišel kak voz?« se je domislil Jurca.

Toda voza ni bilo od nikoder. Sam je bil Jurca na široki cesarski cesti — čisto sam s svojim ogromnim dežnikom.

Spomnil se je, da je žejen, da bi pil; a nikjer krčme, hiše nikjer. Pred njim in za njim le cesta in široka, mokra polja.

»Le naprej! Enkrat že pridem v mesto!«

Tako je bodril samsebe Jurca.

Še vedno je lilo z neba. Zdelo se je, kakor da dežuje nalašč, samó zato, ker je Korbarjev Jurca s svojim težkim dežnikom na cesti...

Postal je. Zaslišal je iz daljave nerazločen ropot koles in peketanje konja. Morda kak voz? In morda se ga voznik usmili in ga vzame na voz v Ljubljano! Morda?

Iz daljave je črnela majhna pika, bližala se je in se večala.

Jurca se je razveselil.

»Voz je.«

Počakal je — in kmalu je prišlo do njega. Visoka, črna kočija je šinila mimo. Skozi okno se je zasvetil mlad obraz dame.

»Počakajte!«

Zavpil je Jurca in stekel za kočijo.

A nihče se ni zmenil zanj. Šlo je naprej, in že je izginilo pred njegovimi očmi v daljavi.

»To so že kaki gosposki,« se je spomnil Jurca.

Dvignil je dežnik. Zazdel se mu je naenkrat težák in neroden. Vrgel bi ga najrajše od sebe. —

Deževalo je neprestano. Tiho, kakor v sanjah. Tedaj se je jelo dvigati nekaj iz megle. — Jurca je zapazil vitke mestne zvonike in tovarniške dimnike, pa je pospešil korake.

III.

Ves moker in truden je prišel Jurca v Ljubljano. Težko je nosil dežnik, že je bila kakor iz ledú njegova roka. Globokoupognjen je stopil na trotoar in je šel naprej.

Prečudno lepo mesto je Ljubljana! Povsod le hiše, zvoniki in dimniki. In dolge, ravne ulice povsod — povsod ljudje in vozovi in šum in hrup.

Jurca se je oziral naokrog in je bil vesel. Nehalo je deževati, — zalesketale so se strehe v solncu, in visoka okna so bila kakor iz zlata.

»Tu je pa res lepó!« se je razveselil Jurca in jo je mahal naprej.

Obstal je in zaprl dežnik; vtaknil ga je pod pazduho. Tupatam je gledal občudovaje v bogate izložbe. Tedaj pa je začutil žejo. Stopil je v prvo gostilnico. Naročil si je polič vina, šel v kot za mizo in pil.

Prisedel je krčmar, okrogel, dobrodušen človek z malimi, sivimi očmi.

»Odkod?«

Jurca je postavil polič predenj.

»Jaz? Odkod? — — Jaz sem doma v Komendi. Saj ste že bili tam?«

»Ne še.«

»Še ne?«

»Ne. Kje je pa ta kraj?

»Na Gorenjskem.«

»Ahà, ahà, že vem. — — Po kaj pa ste prišli v Ljubljano?«

»A jaz? Hm! — — Različne stvari, veste, različne sitnosti... Takó, takó... Nov klobuk bi rad.«

»Klobuk?«

»Nov, seveda!«

Pila sta, in ko je bil polič prazen, je vstal Jurca in je plačal.

Dasi se je nekoliko podprl v krčmi, vendar ni mogel hitro ubirati korakov. Seveda star je, pa še hoja ga je utrudila.

Dolgo je hodil naprej in je prišel do visoke in svetle hiše.

Vstopil je plaho in se je odkril.

»Ali prodajate tu klobuke?«

Pritekla je majhna, bela gospodična, zasuknila se urno in se zasmejala.

»Ah, ne! Kaj vam pride na um? — — Tu je knjigarna...«

Jurca se je upognil in je odšel iz prodajalne. No, končno je le zagledal v neki izložbi svetle, črne klobuke in je šel v tisto prodajalno.

»Dober dan Bog daj! Imate tu klobuke? — K-a-aj? ... Jaz sem star, ne slišim dobro.«

»Dà. Tu so klobuki!«

Mlad gospodič z očali se je zavrtel za mizo in je prinesel škatljo klobukov.

»Izvolite!«

»Ne tolikanj!« se je začudil Jurca.

»Ne, ne! — — Izberite enega in plačajte in pojdite!«

Jurca je odložil režnik v kot takó, da je kapalo po tleh.

»Takó!«

Izbiral je dolgo in je naposled vendar izbral. Vrtel je nov klobuk v rokah in ga je bil vesel.

»Koliko stane?«

»Pet kron!«

»O! To je drag! — — Pa naj bo, ker je lep; saj se tudi vam zdi lep?«

»I — seveda je lep.«

Jurca je plačal — nič ni robantil — in je dejal zopet režnik pod pazduho.

»Adijo! Se še morda katerikrat vidimo!«

Pred durmi si je poveznil novi klobuk na starega na glavi in je stopil na ulico.

IV.

Pozno v noč se je vračal Jurca iz Ljubljane po široki cesarski cesti proti domu. Zvezde so migljale na nebu in pozdravljale trudnega popotnika.

Blatna je bila cesta, vse težke so bile misli in noge.

»Kako pusto je tukaj!«

Jurca je stisnil tesneje režnik pod pazduho in je stopal naprej. In tedaj se je zgodilo — štrbunk! — V luži je ležal Jurca ves povaljan in blaten.

Dvignil se je.

»Ojoj! Ojoj!«

Dihal je težko in je lomastil naprej.

»Kako temno je vse! Človek ne ve, kje je prav-zaprav!«

Lovil se je z rokami po zraku, kašljal ves hripav in godrnjal sam pri sebi: »O tristo šmarnih pajkov, da sem moral biti tako neroden!«

Omahoval je naprej in naprej. Z neba so pa zrle zvezdice in so se norčevale iz njega...

* * *

Drugo jutro je potrkalo v Komendi na vse zgo-daj na vrata Korbarjeve bajte.

»Naprej!« je zarohnel Jurca in se je preokrenil na postelji. Vstopil je Peterlinov Urh.

»Dobro jutro, Jurca!«

»Dobro jutro Bog daj!« Urh je zakašljaj. »No, si kupil klobuk?«

»Seveda.«

»Lep?«

»Za pet kron, Urh.«

»Pokaži ga!«

Jurca je skočil s postelje — bil je namreč oble-čen — k steni in je začel tipati naokoli.

»Kaj, ga nimaš?«

Iskal je naprej in naprej. Nato pa je naenkrat obstal, spomnil se je nečesa.

»Moj Bog!«

»Kaj? Kaj? — Ali si ga izgubil?« Jurca se je prijel za glavo.

»O, ti neroda stara! Res, izgubil sem ga. Kdo bi si bil mislil? — Že vem, padel sem v lužo, oh!«

»Sem si mislil —«

»Kaj pa zdaj? Klobuka ni. In zaradi klobuka sem napravil cel dan. Capljaj sem v Ljubljano — po prazen nič. Zdaj se mi bodo pa še ljudje smejali: glejte ga, nerodo staro! Oh, to vam bo zgodba iz naše ljube, stare Komende!«

Urh je Jurco tolažil, a ni se dal potolažiti. Sél je na posteljo in je zaihtel kakor otrok. In to samo zaradi klobuka, ki je bil in ga ni bilo...

Cvetinomirski.

